

slag, jeg her omtaler, at Forholdstalsvalgmaaden har sine Mangler, ligesom Enkeltmandsvalgmaaden har sine. Begge have Fortrin og begge Mangler. Enkeltmandsvalgmaaden har det Fortrin, som det personlige Bekendtskab og Tillidsforhold mellem Vælgerne og den valgte er, har endvidere det Fortrin, at de enkelte Vælgere faa større Indflydelse paa Kandidaturen og derigennem paa den Mand, de skulle repræsenteres af, har endvidere den Fordel, at Valgkampen bliver mere intensiv, mere spændende, hver Stemme mere afgørende; een Stemme kan gøre umaadelig meget. Ved Forholdstalsvalg kan een Stemme ogsaa have stor Betydning, men dog ikke den kolossale Betydning som ved Flertalsvalg, hvor hver Nerve kan dirre af Spænding for, om denne ene Stemme gaar til den ene eller den anden Side, for den kan afgøre Landets Politik. Det giver Valgkampen en Spænding og dermed det politiske Liv en Kraft og Intensitet, som man ikke skal undervurdere.

Men Forholdstalsvalgmaaden har ogsaa sine Fordele. Den har den Fordel, som ligger lige for og er Hovedmotivet til Indførelsen af den, at den sikrer Mindretal af en vis Størrelse Repræsentation. Af en vis Størrelse følger jeg til, for den sikrer jo ikke ethvert Mindretal Repræsentation. Den gør endvidere en Valgkreds-omlægning overflødig, idet den altid kan sikre den lige Valgret, naar man indretter Forholdstalsvalg i store Kredse og bestemmer, at Antallet af de valgte skal staa i nøje Forhold til Indbyggernes Antal. Saa er man ude over alle Vanskeligheder ved Valgkredsomlægningen, idet denne jo gøres overflødig. Det er klart, at det er en Fordel.

Det ærede Medlem fra Frederiksberg (Ellinger) sagde, at den ikke blot sikrede Mindretallet Repræsentation, men ogsaa, at Flertallet faar Flertal. Det gør den i Almindelighed, men det gøre Enkeltmandsvalgene ogsaa. Men Forholdstalsvalgmaaden gør det ikke absolut, og det er blandt andet det ærede Medlems Kommune et Eksempel paa. Der sidder for Tiden valgt ved Forholdstalsvalg et Kommunalbestyrelsesflertal, hvortil svarer et Mindretal blandt Vælgerne. Og vi saa ved sidste Sogneraads- og Byraadsvalg ikke saa ganske faa Eksempler paa, at Stemmerne kunde splittes saaledes, at et Mindretal blandt Vælgerne kunde faa Flertal i Sogne- og Byraadene og omvendt, saa Forholdstalsvalgmaaden er ikke nogen absolut Garanti i saa Henseende. Heller ikke frembyder

Forholdstalsvalgmaaden nogen absolut Garanti mod Stemmespild. Man kan maaske sige, at den gør det i noget større Udstrækning end Enkeltmandsvalgmaaden, men ingenlunde absolut. Tager man de sidste Sogneraads- og Byraadsvalg, vil man, netop hvor Kredsene ere smaa, finde et uhyre Stemmespild. Hvor der som i nogle Sogne stilles indtil 12—13 Lister op, foregaar der et uhyre Stemmespild, saa Forholdstalsvalgmaaden er ingenlunde nogen Garanti derimod. Men Forholdstalsvalgmaaden har den Fordel fra en vis Side set, naar man gaar til store Kredse, at de mere spredt boende Medlemmer af et Parti, af en Erhvervsgruppe, af en Interessegruppe, af en Anskuelse, der ønske at repræsenteres, kunne komme til at gøre deres Indflydelse stærkere gældende end ved Enkeltmandsvalg. Det er ogsaa et af Hovedmotiverne for Højre til at ønske denne Valgmaade, fordi visse sociale Erhvervsgrupper, som Højre mener nærmest at have Tilslutning til, og som nærmest føle sig repræsenterede af Højre, derigennem skulle faa større Repræsentation, fordi disse Anskuelser, disse Erhvervsgrupper have Medlemmer spredte ud over det hele Land, som saa kunde gøre sig gældende, og det maa man anerkende er et berettiget Motiv, thi enhver Interesse, enhver Anskuelse skal selvfølgelig have den Repræsentation, der tilkommer den.

Jeg skal saa nævne den Egenskab ved Forholdstalsvalgmaaden, at den strejfer en Repræsentationsmaade, som man særlig i konservative Kredse og særlig i Tyskland har været stærkt inde paa og ønsket fremmet, det er en Repræsentation for Erhvervsorganisationerne. I Sachsen f. Eks., i Preussen er det en Yndlingstanke indenfor konservative Kredse, at vi i Stedet for det, vi kalde individualistisk Repræsentation, den almindelige Valgret, skulde komme over til en Erhvervsgrupperepræsentation, Befolkningen skulde, om jeg saa maa sigedes i Lag, i Klasser, i Erhverv, i Grupper, der hver skulde have Indflydelse i Forhold til sit Tal, men ogsaa efter de konservative Ønsker i Forhold til det, man fra den Side kalder deres Vægt, deres Værdi, og derigennem skulde man faa de saglige Kræfter, de sagkyndige, stærkere frem end gennem Enkeltmandsvalgmaaden. Jeg vil dertil sige, at Forholdstalsvalgmaaden jo mulig kan faa Betydning i saa Henseende. Det er nu ikke ganske givet, for Forholdstalsvalgmaaden kan naturligvis ogsaa bidrage i høj Grad til at splitte og sprede, hvis det nemlig bliver smaa Grup-